

ΕΝΟΤΗΤΑ 39^H: ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ

Το κίνημα του 1922: Πραγματοποιείται το *Σεπτέμβριο του 1922 στη Χίο* από μονάδες του ελληνικού στρατού που επέστρεφαν από τη Μικρά Ασία. Όσοι συμμετείχαν σε αυτό, απαιτούσαν:

- Την παραίτηση του βασιλιά Κωνσταντίνου.
- Τη διάλυση της Βουλής στην οποία πλειοψηφούσαν τα φιλοβασιλικά κόμματα.
- Το σχηματισμό νέας κυβέρνησης που θα είχε την εμπιστοσύνη της Αντάντ.
- Την ενίσχυση του μετώπου στη Θράκη.

Η δημιουργία επαναστατικής κυβέρνησης: Με επικεφαλής τους συνταγματάρχες *Νικόλαο Πλαστήρα* και *Στυλιανό Γονατά*, περίπου 12.000 αξιωματικοί και στρατιώτες αποβιβάζονται στο Λαύριο και βαδίζουν προς την Αθήνα. Ο Κωνσταντίνος εγκαταλείπει τη χώρα αφήνοντας στο θρόνο το γιο του *Γεώργιο Β'* και οι κινηματίες εγκαθιστούν επαναστατική κυβέρνηση.

Η ανακωχή των Μουδανιών (Οκτώβριος 1922): Η Ανατολική Θράκη ενσωματώνεται στην Τουρκία και η περιοχή εκκενώνεται από τον ελληνικό στρατό αλλά και τον ντόπιο ελληνικό πληθυσμό. Οι δυνατότητες αντίδρασης από την επαναστατική κυβέρνηση που δέχτηκε τελικά την ανακωχή, ήταν περιορισμένες γιατί:

- Ο Κεμάλ απειλούσε με νέο πόλεμο.
- Η Αγγλία ασκούσε μεγάλη πίεση στην Ελλάδα ώστε να αποδεχθεί τα νέα δεδομένα.

Η δίκη των έξι: Προκύπτει από την πίεση να καταλογιστούν ευθύνες για την ήττα στο μικρασιατικό πόλεμο. Η επαναστατική κυβέρνηση παραπέμπει σε δίκη οκτώ κορυφαία στελέχη της βασιλικής παράταξης (πρωθυπουργοί, υπουργοί, στρατιωτικοί ηγέτες). Το Νοέμβριο του 1922 καταδικάζονται και εκτελούνται οι *Δ. Γούναρης, Ν. Στράτος, Π. Πρωτοπαπαδάκης, Γ. Μπαλτατζής, Ν. Θεοτόκης, Γ. Χατζηανέστης*.

Η συνθήκη της Λοζάνης (1923): Στις διαβουλεύσεις για την υπογραφή της συνθήκης, εκπρόσωπος της Ελλάδας ορίστηκε ο *Ελευθέριος Βενιζέλος*. Μετά από πολύμηνες συζητήσεις υπογράφεται στις **24 Ιουλίου 1923** η **συνθήκη της Λοζάνης** σύμφωνα με την οποία:

- Η Μικρά Ασία και η Ανατολική Θράκη περιέρχονται στην Τουρκία.
- Τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος παραχωρούνται και αυτά στην Τουρκία.
- Υπογράφεται σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών, που προβλέπει ότι όλοι οι ορθόδοξοι πληθυσμοί της Τουρκίας έπρεπε να μετοικήσουν στην Ελλάδα και όλοι οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας να ακολουθήσουν τον αντίστροφο δρόμο. Από τη σύμβαση εξαιρούνται το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και οι Έλληνες της Πόλης (125.000), καθώς και οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης (118.000).

Κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα: Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα είναι οξυτάτα και συνοψίζονται ως εξής:

- Ραγδαία επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης και κατακόρυφη πτώση των μισθών.
- Ανάγκη αποκατάστασης των παλαιών πολεμιστών και των προσφύγων.
- Απεργιακές κινητοποιήσεις που εκφράζουν τη λαϊκή δυσφορία.

Πιεζόμενη από την ανάγκη αύξησης της αγροτικής παραγωγής, η επαναστατική κυβέρνηση απαλλοτριώνει γη και τη διανέμει σε πρόσφυγες και γηγενείς ακτήμονες. Το κόμμα των Φιλελευθέρων κερδίζει τις εκλογές του 1923, από τις οποίες απέχουν τα φιλοβασιλικά κόμματα. Ο Γεώργιος Β' φεύγει στο εξωτερικό και προσωρινός αντιβασιλέας ορίζεται ο ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης.

Κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Τουρκία: Ο Κεμάλ αναδεικνύεται πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας και στοχεύει στη δημιουργία ενός κοσμικού και όχι θρησκευτικού κράτους, το οποίο θα υιοθετούσε δυτικά πρότυπα. Στα πλαίσια αυτά:

- Οργανώνει συστήματα υγείας και εκπαίδευσης.
- Αντικαθιστά το οθωμανικό αλφάβητο με το ελληνικό.
- Καταργεί την πολυγαμία και παραχωρεί δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες.
- Απαγορεύει το φέσι στους άντρες και το φερετζέ στις γυναίκες.

Οι μεταρρυθμίσεις του βρίσκουν απήχηση στα ανώτερα και μεσαία κοινωνικά στρώματα, όχι όμως στις φτωχότερες τάξεις και στους αγροτικούς πληθυσμούς.

